

Tu decideixes...

Tots intentem mantenir una certa privacitat: en les converses, alguns estudiants sobre l'origen de certs treballs (potser baixats d'internet...), en les converses amb la xicota..., però malgrat els nostres intents no som tan anònims com creiem...

Quan et tanques a la teva habitació per quedar-te totalment sol amb el teu ordinador i xatejar o navegar mentre funciona el messenger, si els pares o germans volen parlar amb tu, segurament t'agrada que per entrar-hi piquin a la porta i demanin permís. Hi ha unes regles, tu controles el teu espai personal.

La protecció de les dades de caràcter personal ens demana també unes regles, unes bones maneres: no espiem a través del pany de la porta a ningú, ni obrim les cartes que no van adreçades a nosaltres, ni expliquem la diagnosi de càncer de la nostra parella a la persona que ens toca al costat al gimnàs...

Hi ha coses que no compartim amb ningú, no per ser il·legals, simplement per ser privades. Tu decideixes quines coses poden veure els demés i quines no han de veure.

Objectiu:

Conscienciar que tothom manté alguna cosa de forma privada i que això no és dolent.

Conscienciar de l'existència d'unes regles socials que regulen això.

Presentar que això mateix passa amb la protecció de dades de caràcter personal.

Guia del professor:

Es pot establir un diàleg preguntant als alumnes si hi ha alguna cosa que no volen compartir amb ningú, o amb alguna persona molt propera únicament. La majoria dels alumnes diran alguna cosa.

En funció de l'edat es pot preguntar si per anar al lavabo van sols o si quan es connecten a internet tanquen la porta i si els seus pares, germans, etc, respecten aquesta privacitat.

Hi ha unes regles socials que fan respectar aquesta privacitat.

Presentar que la protecció de dades també demana unes regles..

Edat dels alumnes: totes. Cal adaptar els continguts.

Notes: Es poden fer rol-plays per treballar el tema, els alumnes poden redactar situacions similars i comentar les normes socials establertes.

Les teves eleccions: Tu decideixes què compartiràs i amb qui.

Pocs preguntaran al metge a la sala d'espera i en veu alta pel resultat del test d'una malaltia venèria... Igualment no pregonaràs, via mms, les teves intimitats. A ningú li agrada que li mirin les seves coses confidencials de l'armari o de l'ordinador.

Objectiu:

Conscienciar que tothom té cura de mantenir la privacitat de les coses que considera íntimes i decideix si les ha de compartir i amb qui.

Guia del professor:

Es pot presentar una situació que representi l'enunciat (pregonar una malaltia socialment afectada, difusió d'intimitats via mms..., i esperar la reacció dels alumnes. Caldria treballar en grup petit, màxim 15 alumnes, per afavorir la participació de tothom.

Edat dels alumnes: totes. Cal adaptar els continguts.

Notes: Es poden fer rol-play per treballar el tema, els alumnes poden redactar situacions similars i comentar les normes socials establertes.

Els teus límits.

La necessitat d'un espai personal varia entre les persones i en el temps.

Quines coses faries davant les teves amigues/amics i no les faries davant dels pares?
Creus que els nuvis es besaven en públic fa 60 anys? Es pot fer avui en dia?

Objectiu:

Conscienciar que cada persona té un espai personal, que és diferent entre les persones i que pot variar en el temps

Guia del professor: Presentar situacions com les recollides. Debat. Descripció de les sensacions que produeix. Rol-play.

Edat dels alumnes: CS de primària i Secundària

Notes:

Saps qui t'observa?

Quan et trobes a la teva habitació, tancat amb clau i comences a xatejar... et sents molt segur, veritat?. És fàcil oblidar que en el món de la tecnologia les portes sovint estan totalment obertes!

Objectiu:

Conscienciar de la falsa percepció d'aïllament que es té al comunicar-se utilitzant les noves tecnologies.

Guia del professor: Debat i reflexió al voltant de les preguntes: T'observa algú? Deixem pistes quan estem connectats? Hi ha algú que té interès en saber que fas?

Edat dels alumnes: CS de primària i Secundària

Notes: Aquesta activitat es pot combinar amb la següent: **És fàcil saber qui som**

És fàcil saber qui som.

Pensa que:

Als ordinadors, quan es connecten a internet, se'ls assigna una adreça IP, única per cadascun. Així, quan enviem un email o visitem una web, el fem des d'aquesta adreça. Els tallafocs locals faciliten la llista dels llocs visitats, (la llista de les adreces visitades), els cops que s'ha anat, quan, durant quin temps... L'arxiu històric del navegador guarda els llocs visitats i es pot accedir fàcilment. Si algú sap la teva contrasenya poc accedir-hi al teu correu. Etc..

Objectiu:

Conscienciar de la falsa percepció que ningú pot saber que fem a internet

Guia del professor: Mostrar les propietats de la connexió, veure la IP de diverses màquines: són diferents. Obrir les opcions del navegador i observar com està configurat. Revisar les web visitades (històric), si hi ha instal·lat un tallafocs revisar les opcions.

Edat dels alumnes: Secundària. En funció del grup: CS de primària

Notes:

Responsabilitats i Regles

Tothom té uns límits marcats per les regles i responsabilitats.

Els professors tenen uns límits en el seguiment que poden fer de l'activitat de l'alumnat en l'ordinador. També s'espera dels alumnes una responsabilitat en les seves activitats.

Objectiu: Conscienciar de la necessitat d'unes regles en les comunicacions, internet en aquest cas. Fer veure que aquestes són per a tothom.

Guia del professor: Anàlisi de les regles d'algun joc. Què s'espera dels jugadors? Tenen responsabilitats?

Edat dels alumnes: Primària i secundària

Notes:

No som anònims en internet

Qui pot accedir a la informació de l'ordinador que tu utilitzes a l'escola/ies? (Reflexió)

Exercici: Elimina la carpeta històrica del navegador, els temporals, canvia la privacitat del navegador.

Objectiu: Conscienciar que hi ha unes regles que afecten a tots sobre la privacitat i intimitat. Conèixer les opcions de privacitat dels navegadors

Guia del professor: Explicar les opcions dels navegadors i variar-les. Repercussió en la privacitat de l'usuari.

Edat dels alumnes: CS de primària i Secundària

Notes: Aquest ítem està relacionat amb altres, com: **Saps qui t'observa? És fàcil saber qui som**

Anònims?

Les IP assignades permeten saber que va visitar aquest ordinador i a quina hora. Si sabem qui el va utilitzar aquella hora determinada...

Els llocs web envien unes "galletes" (cookies) a l'ordinador per facilitar el seu accés i per conèixer quin ordinador és.. Aquestes galletes es poden rebutjar, però impedim l'accés a certes web.

Reflexió. Valorar si val la pena rebutjar les galletes o accedir-hi als llocs.

Exercici. Desactiva les galletes del teu ordinador (desactiva que accepti galletes).

Objectiu: Conscienciar que és possible saber qui va anar a una web determinada.

Reflexionar sobre la dicotomia llibertat (sense recursos)-control (amb recursos) respecte les galletes

Guia del professor: Cal explicar mínimament que són les "galletes", cookies, la seva funció. Es pot relacionar amb les web que tenen programes per baixar, però que demanen tenir activada l'acceptació de galletes. El cas positiu podria ser eBay, que també necessita galletes.

Edat dels alumnes: Secundària

Notes: Relacionat amb: **Saps qui t'observa?, És fàcil saber qui som, No som anònims en internet ...**

Anònims ? (2)

En una escola, el que fas a l'ordinador, els llocs visitats (historial), pot servir per orientar quin ha de ser l'ús correcte de l'ordinador. En cas de reincidència en l'abús es pot utilitzar per conèixer l'origen...

Reflexió. De vegades s'utilitza el xat o l'email per insultar o assetjar...

De vegades algun professor o pare ha "seguit" el que fan els estudiants a l'ordinador.

Objectiu: Conscienciar de la necessitat d'un control de l'ús per part dels responsables de les màquines. Reflexionar sobre els límits del control

Guia del professor: Debat sobre ocasions en les que algú ha estat insultat o assetjat des d'un xat, email, etc. Grup petit, màxim 15 alumnes

Edat dels alumnes: CS de Primària i Secundària

Notes: Material Vídeo Marius

Era únicament una broma, però vam prémer l'enter...

Tu no dones fotos o vídeos de la teva xicota a homes que no coneixes... Tu tries a qui les pots mostrar. De vegades quan envies una foto o un vídeo per internet és com si actuéssim així, com si la mostressis a tothom.

Objectiu: Conscienciar de la responsabilitat que tenim respecte les dades (imatges, vídeos, etc.) d'altres. Conscienciar de la importància de pensar abans d'actuar en internet.

Guia del professor: Es pot projectar la filmació: "It-Was-Just-A-Joke". Posteriorment debat

Edat dels alumnes: CS de Primària, Secundària

Notes: Ítem relacionat amb: **Les teves eleccions, Els teus límits i Responsabilitats i Regles**

Internet permet fer moltes coses: pàgines web, enviar mms, visitar i penjar coses en YouTube, xatejar, crear blogs,... és molt divertida, però també és desapiadada. Quan fem o diem alguna cosa allà, ja és massa tard per prémer el botó de desfer. No existeix aquest botó!!

Objectiu: Reflexionar sobre les coses bones i dolentes que té internet. Conscienciar de la necessitat de reflexionar abans d'actuar a internet.

Guia del professor: Fer una llista amb les possibilitats que té internet. De cada ítem descriure la part positiva i la part negativa. Reflexions sobre com abordar-les.

Edat dels alumnes: CS de Primària i Secundària

Notes:

Tu ets l'únic editor

Abans de fer una web, un blog, penjar coses a webs com YouTube, enviar un missatge, etc., Pensa que tu ets l'únic editor, el que tria que veuran, tant les persones que coneixes com les que no coneixes...

Responsabilitats

L'editor d'un diari és el responsable de tot el que edita (els escrits, les fotos...) Les mentides, difamacions, el racisme, etc..., poden fer molt de mal i comporten sovint multes o la presó. Els periòdics tenen uns codis ètics que reglen aquestes actuacions. Igual que l'editor és el responsable d'allò publicat al diari, tu ets el responsable del que penges al teu blog, web, o d'allò que envies via email... El que semblava una broma pot comportar greuges per altres i tu ets el responsable.

Exercici. Elaborar un codi ètic de l'ús del mòbil o d'internet

Objectiu: Conscienciar de la responsabilitat que tenim respecte els continguts que pengem a internet o enviem per mòbil.

Guia del professor: Reflexions sobre les responsabilitats derivades de l'edició. Debat.
Exercici en grup: elaborar un codi ètic de l'ús del mòbil o d'internet.

Edat dels alumnes: Secundària

Notes:

Massa tard per recular!!! (fer marxa enrera..)

Un cop enviades les dades, fotos, etc., és difícil eliminar els efectes. És gairebé impossible evitar la copia de les imatges penjades....

Pensa abans de prémer l'enter!!!

Reflexions. Sobre el que es penja en YouTube.
Cerca el teu nom a internet. Què trobes?

Com eliminar la informació no desitjada sobre tu a internet.

.Demana a la persona que la va penjar, que l'elimini.

.Si no se soluciona pots parlar amb el responsable del domini i explicar-li que passa.

.Si els problemes són molt importants o si la informació és molt compromesa, contacta amb la policia.

.Si no és tan important, parla amb l'agència de protecció de dades.

D'aquests criteris pot ser convenient fer servir més d'un simultàniament.

Casos:

Vas descobrir la teva foto en una web nazi...

Vam enviar a una web fotos preses durant una festa, sota els efectes...

Una jove (14 anys) va posar pel seu xicot davant de la webcam...

Objectiu: Conscienciar sobre la necessitat de reflexionar abans d'enviar fotos, vídeos, informació, etc.. a internet.

Guia del professor: Anàlisi dels materials que hi ha a YouTube i webs similars: hi ha films molt bons i altres que s'han d'esborrar. Debat sobre les raons d'això: per raons de llibertat d'expressió podem publicar documents i ferir a altres persones? Discussió sobre els casos

Edat dels alumnes: Secundària

Notes: Es pot utilitzar el vídeo: Fort-gjort. Aquest exercici pot comportar més d'una sessió

Difondre coses dubtoses, que no sabem del tot si són certes, via mòbil., pot comportar molts problemes.

De moment és impossible aturar el rumor generat (i el mal provocat).

Els mòbils i internet, d'ús universal actualment, possibiliten la comunicació amb molta més gent, però també faciliten malmetre molt més que abans, intimidant, filmant coses no desitjables, penjant-les, etc...

Cal ser responsable abans d'actuar: si consideres que alguna cosa no has de fer-la a la vida real no l'has de fer al món digital.

Objectiu: Conscienciar que únicament podem publicar les coses que sabem que són totalment certes i no són ofensives. Analitzar les conseqüències (el rumor)

Guia del professor: Anàlisi de la teoria del rumor. Es poden fer exercici de dinàmica de grups (grup petit, uns 15 alumnes): passar un missatge entre els alumnes amb unes determinades condicions, de forma que es vagi distorsionant. Les vides al mon real i al digital, hi ha dues vides realment: Matrix...

Edat dels alumnes: CS de Primària i Secundària

Notes:

Internet i els mòbils faciliten l'assetjament?

Has enviat algun missatge ofensiu a algú (o que es pugui interpretar com ofensiu)?

Què has fet o dit a internet que no faries al món real?

Algú ha penjat alguna cosa sobre tu a internet? Si és així, et va agradar?

A YouTube..., hi ha coses que podrien ser perjudicials per a alguna persona?

Has vist algun vídeo en YouTube en el que agredissin a un altre, impunement? Què penses d'això?

A la teva web o blog o a la d'algun company, hi ha alguna informació, foto, que no aprovaries?

Has enviat algun missatge amb una identitat falsa?

Intimidació digital

A Noruega 67.000 nens, el 14 %, de 9 a 16 anys, han enviat missatges maliciosos

(ofensius...). 75.000 persones han rebut emails que els van preocupar o espantar.

D'aquests, el 19 % va consultar amb un adult i el 10 % va contactar amb la policia.

Cas

Una jove, de 17 anys, va dir "puta" a una altra, més petita en un xat. Va ser condemnada per assetjament públic i intimidació a pagar una multa.

Sempre es pot saber qui està darrere en les comunicacions, ja que deixem empremtes electròniques.

Objectiu: Aclarir el concepte d'assetjament. Reflexionar sobre l'ús de les tecnologies en aquests temes (assetjament, intimidació, etc..)

Guia del professor: Debat sobre actuacions que es poden considerar assetjament o i els que no. Reflexió sobre tot el contingut d'aquest apartat: continguts ofensius, assetjament, agressions filmades i publicades, intimidació... Debat sobre el cas de la jove. Es poden fer un rol-play amb la intenció que puguin viure el que sent l'assetjat.

Edat dels alumnes: CS de Primària i Secundària

Notes:

Baralla enregistrada en mòbil

En el pati d'un centre escolar, diversos alumnes es barallen. Algú ho enregistra i el penja en YouTube.

És il·legal enviar vídeos a internet sense el consentiment de les persones afectades.
És il·legal fer servir imatges captades de persones identificables sense el seu consentiment.

Objectiu: Conscienciar sobre el dret a la pròpia imatge. Reflexionar sobre el dret a l'honor i respecte de la persona. Explicar la normativa sobre protecció de dades (imatge)

Guia del professor: Reflexions sobre l'agressió. El fet d'agredir ja és important. Hi ha agressions totalment gratuïtes que posteriorment apareixen penjades a internet, igual que les curses de cotxes il·legals. Reflexions sobre el que comporta per a l'agredit penjar les imatges de la seva agressió: els seus sentiments, com afecta la percepció de les seves relacions amb els agressors, la impotència..

Edat dels alumnes: Secundària

Notes: Vídeo: Marius

Estem més segurs amb la vídeo vigilància?

Al metro, en els centres comercials, als carrers de la ciutat, bancs, al gimnàs, etc..., hi ha vídeo càmeres que t'observen. La majoria dels treballadors de les benzineres, estacions de servei, estan més tranquils les nits que treballen si tenen vídeo càmeres. Igual passa en altres sectors. La instal·lació de CCTV (circuit tancats de TV) la provoca la inseguretat, o la sensació d'ella.

No hi ha cap estadística que indiqui que baixa el nivell de violència amb la vídeo vigilància. La violència pot canviar de forma i/o lloc davant la vigilància.

Fins i tot quan s'està enregistrant, la càmera no pot evitar que passin coses.

Reflexió. Què penses? Actues diferent si saps que t'estan enregistrant?. La vídeo vigilància, pot provocar la cessió de nostra responsabilitat (autocontrol...) a la càmera de vigilància? S'han d'instal·lar càmeres de vigilància al gimnàs, per si algú roba una cartera? Amb quina intenció? Com a mesura preventiva o per solucionar els problemes?

Reflexió

Quines conseqüències té instal·lar vídeo càmeres? A on les instal·laries? Per quina raó? Efectes que provocaria cada situació.

Existeix una reglamentació per instal·lar vídeo càmeres en llocs públics.

No s'han d'instal·lar per vigilar els empleats, com ha passat més d'una vegada. Tampoc en emproadors de botigues, malgrat l'alt índex de robatoris que es registren. Ni als lavabos!...

Objectiu: Reflexionar sobre la intimitat. Reflexionar sobre el binomi llibertat-seguretat

Guia del professor: Cal abordar novament el tema de la intimitat personal davant la seguretat col·lectiva i personal. Es poden fer debats sobre les nostres formes d'actuar davant d'una càmera, actuem igual? Es pot fer una prova. Reflexions sobre el control davant la inseguretat: les càmeres de bancs, etc.. es poden fer llistes dels llocs vídeo vigilats.

Edat dels alumnes: CS de Primària i Secundària

Notes:

Tot s'enregistra

Tu decideixes a qui truques, l'operador de telecomunicacions ho enregistra. Tu decideixes a on utilitzaràs la teva targeta de crèdit i per a què, el banc ho enregistra. Tu decideixes quins paràmetres de cerca fas servir al google, el cercador ho enregistra. En un dia normal tu deixes moltes empremtes (pistes). Moltes persones podrien estar interessades en elles.

Objectiu: Conscienciar del control que es fa sobre la societat, que sempre estem controlats. Analitzar les raons que tenen per controlar-nos

Guia del professor: Quines coses més fem que queden enregistrades? Com podríem continuar aquesta llista? Qui és el que té interès en conèixer les nostres dades? Per quina raó? El mercat actual i les noves formes de venda.

Edat dels alumnes: Secundària

Notes: Document de suport: Derecho a la Intimidad en el Sector de las Telecomunicaciones.pdf

A partir de l'11-S hi ha més controls de **seguretat**. S'accepta certa pèrdua d'intimitat a canvi de tenir més seguretat. Es concreta sovint en una recollida i acumulació de dades nostres, més quan fem tràmits de tota mena, duanes, compres, etc... Però això té uns riscos. Més d'una vegada s'ha fet un ús indegut a les dades personals recollides a les bases de dades...

Hem de pensar que també es recullen dades amb bones intencions: els centres mèdics-sanitaris, els centres educatius, universitari... També la policia i el sistema de justícia. Hi ha una normativa que regula qui pot recollir informació sobre nosaltres i com: la llei orgànica de protecció de dades és la norma marc (LOPD).

Reflexió

Algun polític ha dit que amb una vigilància molt estreta de la societat s'eliminarà el crim. Què penses d'això? Et recorda al gran germà (gran hermano, 1984, George Orwell)?

Objectiu: Conscienciar de l'ús que es fa de les nostres dades, positiu i negatiu.
Reflexionar sobre la necessitat de gestionar les nostres dades.

Guia del professor: Debat sobre la llibertat-seguretat (por a la llibertat), pèrdua d'intimitat-augment de la seguretat. Reflexió sobre l'ús de les dades recollides: el bon ús i el dolent. Debat sobre la societat vigilada: 1984, el gran hermano, Orwell.

Exercici:

Fes una llista de les organitzacions que penses que recullen dades teves, tant les comercials (proveïdors d'internet, bancs, grans superfícies, etc..) com les públiques (govern central, autonòmic, municipal, hospitals, escoles, IES, etc...) La llista resultant, és més llarga del que pensaves?

Edat dels alumnes: Secundària

Notes: Document de suport: Derecho a la Intimidad en el Sector de las Telecomunicaciones.pdf

ADN

Fer proves d'ADN a tots els nadons i acumular els resultats en una base de dades pot contribuir a solucionar el crim en un futur. Penses que seria una bona idea fer això a Catalunya? Quina classe de problemes generaria?

Pel·lícula: Gattaca, un experiment genètic.

Objectiu: Conscienciar sobre les dades de caràcter personal: L'ADN és una. Necessitat de protegir-les

Guia del professor: Seria ètic una societat que recollís mostres d'ADN de tothom per prevenir el crim?

Es pot passar la pel·lícula Gattaca, un experiment genètic, per il·lustrar un debat sobre una possible societat de la informació. Debat sobre els problemes ètics generats a partir de la possible clonació, (llibres: Y mañana serán clones, El tercer gemelo..)

Edat dels alumnes: Secundària.

Notes:

MP3

La indústria musical, davant les enormes pèrdues econòmiques que té, està monitoritzant l'ús de programes per compartir arxius, com l'emule.. A la tardor de 2006 el cos d'inspectors de protecció de dades de Noruega va donar permís a aquestes actuacions, ara són legals. L'equip d'advocats d'aquestes empreses poden accedir-hi a les adreces IP més rellevants i actuar en conseqüència (denuncies a la policia...)

Tot s'enregistra.

Als EEUU existeix actualment una directiva per la que s'han de retenir les dades de les comunicacions. Els països europeus estan en procés d'implementar aquesta mesura. Així, s'emmagatzemaran durant dos anys les teves dades i les de les persones amb les que et comuniquis (via telèfon, mòbil, IP, email, connexió d'internet...)

Objectiu: Conscienciar que les nostres actuacions en el món de les noves tecnologies comporta deixar les dades personals (com si fossin empremtes). Conscienciar del que comporta la pirateria..

Guia del professor: Reflexions sobre la situació actual de les empreses de discos, el que han arribat a guanyar (es passaven) i les pèrdues actuals (tancament, atur, disminució de la producció musical, etc. El binomi en aquest cas és: dret a la intimitat- guanys econòmics. Debat sobre la pèrdua d'intimitat en les comunicacions per tenir més seguretat

Edat dels alumnes: Secundària

Notes: Document de suport: Derecho a la Intimidad en el Sector de las Telecomunicaciones.pdf

T'estan enregistrant

Moltes persones tenen interès en la teva informació personal i estan recollint les teves dades diàriament. Moltes entitats creuen les teves dades entre si. La policia pot utilitzar aquesta informació per descobrir els delictes, però els criminals la fan servir per augmentar els seus guanys. Les entitats comercials necessiten la teva informació per guanyar diners. Els proveïdors estan interessats en obtenir la màxima informació possible sobre tu. Malgrat el que puguis pensar, en internet i en qualsevol lloc, res és de franc (lliure), pagues amb la teva informació personal. Recorda que tens el dret d'exigir l'accés a la informació enregistrada (desada, guardada, etc..) sobre tu.

L'operador de World of Warcraft por veure si estàs utilitzant claus falses. Poden expulsar-te per això (utilitzar claus falses)

Gmail escanreja els email que escrius i cerca paraules que identifiquin alguna cosa per la que estiguis interessat. Això permet a Google adaptar els seus anuncis.

Bitllets electrònics. Permeten a la companyia saber a on viatges, quan, etc. Les dades s'emmagatzemen.

Els DNI, passaports, etc.. actualment estan digitalitzats

Objectiu: Consciència de la cessió de dades en internet.

Guia del professor: Debat sobre el tripijoc ("trapicheo") de les dades de caràcter personal, l'ús que es fa. Les dades no són únicament el nom o l'adreça, també és el que t'agrada, on viatges, etc..

Edat dels alumnes: Secundària

Notes: